
"Fri" journalistik ?

av Stig Broqvist

2007-05-25

Med tack till Miljömagasinet, där denna artikel fanns införd 25 maj 2007 årg 27 nr 21 sidan 16.

Martina Josefsson (MJ) skrev en artikel "Värna den fria journalistiken" i Miljömagasinet nr 18 2007, som bara inte kan få stå oemotsagd. Visst skall man värna den yttrandefrihet, tryckfrihet och fri journalistik, men i vilken utsträckning finns den?

MJ skrev "... försökte ge min syn på journalistiken som en objektiv informationskanal" och "För de allra flesta journalister är ändå uppriktigt nyfikna människor, ivriga att avslöja maktens misstag och som vill göra sitt bästa för att lägga sanningen i dagen." Visst finns det en del sanningssökande journalister, t.ex. i miljöpress, i vänsterpress, i Uppdrag Granskning och några till, men min huvudsakliga erfarenhet av journalister är något helt annat. Jag har ändå varit aktiv i freds-, miljö- och solidaritetsfrågor i ca 45 års tid.

När jag i tonåren i början på 60-talet gick med i kampen mot svenska atomvapen, skrev Aftonbladet att demonstranterna var skäggiga kommunister i stövlar. Det stämde inte med det jag såg. När jag i slutet på 60-talet hörde den amerikanske desertören sergeant Edwin Arnett berätta om hur USA i Vietnam gång på gång gick in i byar och dödade alla, mest kvinnor och barn och att den soldat som vägrade omedelbart sköts ihjäl av officern, så vägrade de stora tidningsdrakarna återge detta. Ett år senare, när han tröttnat på ankdammen och återvänt till USA för att ta sitt fleråriga fängelsestraff, berättade de svenska tidningarna om Song My-massakern som en enstaka händelse. Under kärnkraftsdebattens tid före folkomröstningen 1980 var nyhetsbevakningen grovt vinklad till kärnkraftens fördel.

Det har inte blivit bättre under senare år tvärtom. Sedan 1990, när nyliberalismen gjorde sitt segertåg i Sverige, har indoktrineringen om att det skulle vara nödvändigt med nedskärningar i offentliga sektorn varit massiv och passiviserat stora delar av befolkningen. När jag som ersättare i kommunfullmäktige 1991-94 hade åtskilliga interpellationer och debattinlägg, skrev Helsingborgs Dagblad (HD) inte ett ord om vad jag sade utom en gång och då var det grovt förvanskat för att förlöjliga mig. Även politiska motståndare uttryckte ibland respekt för att jag lyckats ta reda på så mycket avslöjande fakta. I HD:s årliga helsideskåseri över de 10-15 mest intressanta politikerna under den mandatperioden var jag alltid med, men inte i seriösa reportage från kommunfullmäktige. Denna mobbing från HD:s sida bidrog till att jag också mobbades ut från Miljöpartiet de gröna. Denna mobbing gäller inte person utan i första hand politisk linje. Den som avviker för mycket från den nyliberala ideologin beskrivs som verklighetsfrämmande eller tystas bara ner.

Den växande ungdomsrörelsen mot globaliseringen slogs 2001 brutalt ner av batonger, kulor och en nästan helt partisk journalistik, som försvarade makthavarna. Massor av människor skräms till tystnad av rädsla att förlora jobbet och massmedia avslöjar sådana skandaler ytterst sällan. Vi "välfärdskramar", som kämpat mot nedläggning av skolor eller sjukvård, beskrevs i TV-programmet "Djävla politiker" 2004-12-15 av "Dokument inifrån" som en mordhotande pöbel dubbelt så hemska som nazister. Alla de dokument, som vi försett journalisterna med och som visade hur politiker och höga tjänstemän gång på gång med vilseledande uppgifter, med olagliga och odemokratiska metoder drev igenom sin vilja, struntade dessa TV-journalister fullständigt i liksom TV-ledningen och Granskningsnämnden struntade i våra krav på debatt och bemötande.

Efter 11 september 2001 har den lilla demokrati som fanns trängts tillbaka ännu mer. Visserligen är flera journalister kritiska mot utvecklingen, men desto fler stämmer in i "kriget mot terrorism"-kören. De som gjorde samma sak som norska motståndsmän, frihetskämpar, under nazisternas ockupation beskrivs nu som terrorister i flertalet medier. Världens kanske mest demokratiska ledare Hugo Chávez, som vågade kalla världens värste terrorist George Bush för el diablo, djävulen, i FN:s generalförsamling, som till skillnad från svenska politiker bygger ut skola och sjukvård och förbättrar för de fattiga, och som vunnit alla val sedan 1998, beskrivs av många svenska massmedier som en halvdiktator. Att de svenska makthavarna bakom ryggen på svenska folket för in Sverige i

Nato, som numera är en anfallsallians, och för in Sverige i krig (Sveriges 190-åriga fred är slut) avslöjas lite grann i vissa radio- och TV-program, men inte i de stora nyhetsprogrammen.

I förra årets valrörelse kände Helsingborgs Dagblad (HD) till diverse oegentligheter kring makthavarnas planer på att riva fullt användbara, moderna skolbyggnader på Magnus Stenbocksskolan i Helsingborg och bygga en ny skola. Den oinsatte fullmäktigeledamoten fick intrycket av handlingarna att man skulle riva den äldsta byggnaden, som utrymts p.g.a. försvagade bjälklag, men det huset skulle byggas om till bostäder. I handlingarna hänvisade makthavarna till avtalsförslag och beräkningar, som man sedan förnekade existensen av när jag ville granska dem. Detta visste HD om, men de vägrade publicera skandalen. Ett avslöjande skulle ha varit positivt för det enda partiet som aktivt gick emot rivningen, nämligen det då nybildade Helsingborgspartiet, som för övrigt det parti i kommunalvalet som var bäst både på miljö och att försvara välfärden. Dessutom stödde HD, som vill framstå som antirasistiskt, Sverigedemokraterna genom att återge deras påstående att de var emot rivningen av den skolan utan att avslöja att sd röstat för rivningen i kommunfullmäktige.

Mot denna bakgrund framstår MJ:s artikel som ett hån mot dem som kämpar för att sanningen skall fram. MJ skriver: "Människor kan ju inte få en annan bild av media än den som serveras på löpsedlar och det som skrivs i tidningarna". Detta är ett underkännande av människors tankeförmåga. Människor som har egna erfarenheter av händelser, som sedan skildras i massmedia, kan många gånger se att massmedias bild av sig själv som objektiv och sanningssökande inte alltid stämmer.

MJ skriver att "i grund och botten är den fria journalistiken någonting gott" och värnar för att vi kan bli "manipulerade av vår statsmakt" och att vi utan den fria pressen inte skulle "kunna få tillgång till annan objektiv information". Att vi är många miljömedvetna medborgare som kan skaffa fram viktig information beror främst på offentlighetsprincipen. Visst är det bra att vara kritisk mot statsmakten, men de stora massmedierna är verkligen inte fria från mäktiga ekonomiska intressen. Är MJ verkligen så aningslös, att hon inte har tänkt på det.

En del journalistik är verkligen bra. En av de allra bästa är Dokument utifrån film "Chávez Statskupp framför kameran", som handlar om den USA- stödda statskuppen 2002, där folket efter tre dagar hade återfört sin lagligt valde president Hugo Chávez. Där var det så att de privata TV-kanalerna spred massor av lögner och en del deltog aktivt i kuppen, medan den enda statliga kanalen berättade sanningen.

Om de stora massmedierna hade varit så objektiva som MJ påstår, hade inte Miljömagasinet behövts. Jag hoppas att inte Miljömagasinet förfaller till att sprida dimridåer om att flertalet journalister söker sanningen.

Stig Broqvist

2007-05-25

(Publicerat med tillstånd.)

[PDF "printout"](#)
